

Falgars/Casa de Baix

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al costat del Santuari de Falgars
Emplaçament: A uns 8 km de la Pobla de Lillet. Situat arribant al Santuari, a pocs metres al sud.

Coordenades:

Latitud: 42.22678
Longitud: 1.94586
UTM Est (X): 413009
UTM Nord (Y): 4675494

Classificació

Número de fitxa: 08166 - 32
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle: XVI-XVII
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Recentment s'ha hagut de tapiar l'accés a l'edifici, ja que presenta problemes estructurals, agreujats per un recent incendi a l'interior de la vivenda.
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de La Pobla de Lillet, Plç. Ajuntament, núm.1. 08696-La Pobla de Lillet
Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dv., 29/05/2009 - 02:00

Descripció

La masia de Falgars, també coneguda com la casa de Baix, com el nom indica està situada sota el santuari, a pocs metres d'aquest, en les feixes que s'estenen pel sud.

Casa de planta rectangular, consta de planta baixa, planta pis i golfes; està coberta a dos vessants amb el carener paral·lel a la façana principal que mira a migdia. L'estructura està construïda en una zona en desnivell, fet que li permet tenir accés a peu pla en dos nivells, a la planta baixa, des de la façana sud, i a planta primera, per la façana nord. En conjunt les obertures són molt senzilles, algunes amb llinda de fusta; la porta principal mostra uns muntants fets amb grans carreus de pedra ben tallada i polida, i per llinda, un arc rebaixat de maó que sembla posterior. A la façana lateral est trobem, a nivell de planta baixa, una obertura tapiada, feta en arc de mig punt de lloses; també en aquest mur, s'observen dos altres arcs, també de mig punt, fets amb pedres desbastades i allargades (pot correspondre a l'espai de la pica i els fogons?). Al mur nord hi ha adossat el cos del forn de pa. Aquest edifici és el resultat de diferents i successives ampliacions i modificacions, ja que en la seva estructura (tot i que no es pot entrar a l'interior) s'observen diversos elements que ho indiquen. Així, en les seves façanes podem veure diferents cantoneres que es trobem entre el parament dels murs i que ens assenyalen una estructura inicial que semblaria correspondre's amb la part nord-oest, a la que se li afegeix primer un cos pel costat de llevant i posteriorment un altre al sud, conformant la façana actual.

Al costat est de la casa i davant, al sud, hi ha les restes de dues grans construccions que conformaven els annexes destinats al bestiar, a paller i magatzem, també entre aquests hi ha l'era, i pel davant de la casa s'estenen els camps de conreu.

Història

No tenim referències directes a la masia de Falgars, ja que totes les notícies es refereixen a l'església de Falgars, primer com a ermita i a partir del segle XVII al conjunt del santuari.

Així, la primera referència coneguda del lloc de Falgars és en l'acta de consagració de l'església de Sant Cristòfol de Vallfogona. L'ermita la van fer construir Ramon i Eliardis, els qual al 1120, en feren donació, junt amb l'alou i tots els seus drets al monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Al segle XIII consta com a depenent de la parròquia de St. Cristòfol de Vallfogona. A mitjans segle XVI, es documenta que a Falgars ja hi havia ermità, no capellà. Al 1636 un document parla de les obres que s'estaven fent a la casa de Falgars, d'un any més tard data un contracte d'obres conservat referent també a les obres que s'estan fent a la casa. Per les indicacions que s'aporten no queda clar a quina casa es refereix, però suposem que en aquests casos és a la casa de Falgars pròpiament, o sigui la que hi ha adossada a l'església. En el testament d'un ermità de Falgars del 1639, apareix com a testimoni un "Joan Vantallola, fadrí, pagès habitant de la casa de Falgars"; aquesta referència podria correspondre a la casa de Baix, ja que és versemblant pensar que si viva l'ermità a la casa adossada al santuari, el més probable és que Joan Vantallola residís a la casa de baix (?). Al 1646 es va començar a construir el Santuari que acabaria donant la fesonomia actual a l'església.

Al llistat de masies "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63.1856 nº 32" (ACBR) del 1856, del consta Hermita de Falgars (el hermitano José Tubau), per la referència directa a ermita hem de suposar doncs que es correspon a l'edifici annex al santuari.

Bibliografia

ANGLERILL, R. (1889): Història de la Mare de Déu de Falgars. Impremta Boixader, La Pobla de Lillet, 2.009. Reproducció del llibre imprès al 1889 pel seu autor.

BOIXADER, P. (1997: 34-36): "Inventari de les cases de pagès de la vall de Lillet". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.

FRANCÀS I PATSÍ, À. (1997): La Pobla de Lillet. Història, costums i tradicions de la Vall de Lillet

(Berguedà). Columna Albí, Berga.

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SERRA VILARÓ, J. (1930): Baronies de Pinós i Mataplana. Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos.

